Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru, judecător – Sîrbu Victor
Dosarul nr. 3a-1116/25
2-23023734-02-3a-31032025

D E C I Z I E
dispozitiv

08 iulie 2026 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componență:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Morozov Sabrina

a examinat în ședință publică, apelurile declarate de Casa Națională de Asigurări Sociale și Roșca Dumitru împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 14 ianuarie 2025, adoptată în cauza, la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Roșca Dumitru împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a), c) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de Roșca Dumitru.

Se admite apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 14 ianuarie 2025 și se emite o nouă decizie, prin care:

Acțiunea în contencios administrativ înaintată de Roșca Dumitru împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru, judecător – Sîrbu Victor
Dosarul nr. 3a-1116/25
2-23023734-02-3a-31032025

D E C I Z I E

8 iulie 2026 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componență:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Morozov Sabrina

examinând în ședință publică, apelurile declarate de Casa Națională de Asigurări Sociale și Roșca Dumitru împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 14 ianuarie 2025, adoptată în cauza, la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Roșca Dumitru împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

a c o n s t a t a t :

Argumentele acțiunii

La 16 februarie 2023, Roșca Dumitru a depus acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând anularea deciziei cu privire la stabilirea pensiei nr. 32/2022/17448 din 28 septembrie 2022 și obligarea Casei Naționale de Asigurări

Sociale să efectueze recalcularea pensiei reieșind din stagiul total de cotizare de 45,3 ani și venitul mediu lunar asigurat valorizat de 147,9390 lei, începând de la data stabilirii inițiale a pensiei.

În motivarea acțiunii înaintate reclamantul a indicat că la data de 11 august 2022, a împlinit vârsta standard de pensionare de 63 ani, astfel că la 15 august 2022, a depus cerere de acordare a pensiei și actele necesare la CTAS Criuleni, iar la data de 03 noiembrie 2022 a primit decizia cu privire la stabilirea pensiei.

În context, reclamantul a menționat că pentru a avea certitudinea calculării corecte a cuantumului pensiei, utilizând sistemul informațional ACCES CPAS, gestionat de Casa Națională de Asigurări Sociale, a descărcat extrasele din contul personal de asigurări sociale, începând cu perioada de la 01 ianuarie 1999 și până la 31 decembrie 2020 și în baza acestor date a calculat mărimea pensiei.

De altfel, reclamantul a subliniat că mărimea pensiei a determinat-o conform calculelor indicate în pct. 8, 28 și 29 din Regulamentul „*privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor*” (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017), aplicând formulele: pentru asigurații care au realizat un stagiu de cotizare de cel puțin 5 ani după 01 ianuarie 1999, cuantumul pensiei se determină în conformitate cu art. 16 din Legea privind sistemul public de pensii din venitul mediu lunar asigurat, valorizat conform prevederilor art. 8, confirmând un stagiu total de cotizare de cel puțin 15 ani, aplicându-se formula: $P = 1,35\% \times T_t \times V_{av}$.

Cuantumul pensiei $P = 1,35\% \times T_t \times V_{av}$, = 1,35% x 45,3 x 147,9390 = 9.047,21 lei.

În această ordine de idei, reclamantul a comparat pensia calculată cu pensia stabilită de către CTAS Criuleni și a constatat că au fost efectuate niște calcule eronate a stagiului total de cotizare (45,2 ani) și a venitului mediu lunar asigurat valorizat (142,6757 lei), de care în mod direct depinde cuantumul pensiei.

Respectiv, reclamantul a subliniat că diminuarea pensiei, sau stabilirea acesteia într-un cuantum mai mic decât ar trebui să fie, presupune o ingerință directă în dreptul de proprietate, garantat de art. 46 alin. (1) din Constituție.

Nefiind de acord cu decizia cu privire la stabilirea pensiei emisă de CTAS Criuleni, la data de 21 noiembrie 2022, a înaintat o interpelare la CNAS, prin scrisoare recomandată, la care a anexat calculele proprii, prin care a solicitat să fie revizuită decizia de stabilire a pensiei.

La cererea înaintată, CNAS a oferit un răspuns indicând niște date din dosarul de pensie ca funcționar public și unele prevederi din Legea nr. 156/1998 și a menționat că pensia a fost calculată în conformitate cu prevederile legislației de pensionare în vigoare.

Astfel, menționând că autoritatea publică nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în calculele prezentate și i-a încălcat dreptul consfințit în art. 47 alin. (2) din Constituție, dreptul la asigurare în caz de bătrânețe, care este asigurat de stat prin pensia pentru limita de vârstă, respectând procedura de soluționare pe cale

extrajudiciară, la data de 30 decembrie 2022, prin scrisoare recomandată, a expediat o cerere prealabilă, prin care a solicitat repetat de a verifica corectitudinea calculării pensiei pentru limita de vârstă și de a-i arăta greșelile în calculele prezentate.

Prin răspunsul primit la cerere, CNAS i-a sugerat să depună o cerere la CTAS Criuleni și actele suplimentare ce confirmă temei pentru reexaminarea pensiei și nu a ținut cont de solicitarea de a corecta greșelile comise la determinarea pensiei pentru limita de vârstă, utilizând datele existente în contul personal de asigurări sociale, alte documente suplimentare în acest sens nu sunt necesare.

La caz, reclamantul a concluzionat că este la discreția statului de a determina mărimea justă a pensiei, care nu poate să procedeze altfel, utilizând alte mecanisme abuzive.

În drept, acțiunea a fost întemeiată pe prevederile art. 40 alin. (2) și 53 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii; pct. 8; 28 și 29 din Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017.

Soluția instanței de fond

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru, din 14 ianuarie 2025, acțiunea înaintată de Roșca Dumitru a fost admisă parțial și respectiv anulată parțial decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale privind stabilirea pensiei nr. 32/2022/17448 din 28 septembrie 2022, în partea stabilirii stagiului total de cotizare, obligând Casa Națională de Asigurări Sociale, în condițiile legii, să emită un act administrativ individual favorabil, prin care să efectueze stabilirea și recalcularea pensiei reieșind din stagiul total de cotizare de 45,3 ani, începând de la data stabilirii inițiale a pensiei.

În rest, pretențiile reclamantului au fost respinse ca neîntemeiate.

Solicitarea apelantului

- La 27 ianuarie 2025 (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ*), Casa Națională de Asigurări Sociale, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru, din 14 ianuarie 2025, iar la 17 aprilie 2025 (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ*) a fost înregistrată motivarea cererii de apel, prin care a fost solicitat casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea cerințelor înaintate, apelanta a invocat că hotărârea primei instanțe a fost pronunțată în mod pripit, fără o analiză completă a cadrului normativ aplicabil, fiind contrară prevederilor legale incidente.

Astfel, cu referire la fondul cauzei apelanta a menționat principiul contributivității, consacrat de Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, potrivit căruia prestațiile de asigurări sociale se constituie în baza contribuțiilor datorate sistemului public. Totodată, a menționat că stagiul de cotizare se determină prin însumarea lunilor pentru care au fost achitate contribuțiile de asigurări sociale, iar

baza de calcul a pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat realizat începând cu 01 ianuarie 1999, valorizat conform prevederilor legale.

În acest context, apelanta a subliniat că la stabilirea pensiei intimatului, au fost luate în considerare perioadele contributive reflectate în contul personal de asigurări sociale, inclusiv luna iulie 2022, având în vedere că cererea de stabilire a pensiei a fost depusă la 15 august 2022. De asemenea, a susținut că valorizarea venitului mediu lunar asigurat a fost efectuată în conformitate cu pct. 37 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, prin aplicarea coeficienților de valorizare corespunzători perioadelor contributive.

Suplimentar, apelanta a remarcat că în perioada 2003–2007, baza lunară de calcul a contribuțiilor individuale de asigurări sociale era supusă unor plafoane legale, stabilite în funcție de salariul mediu lunar pe economie prognozat pentru fiecare an. În consecință, veniturile luate în calcul la stabilirea pensiei nu puteau depăși limitele prevăzute de legislația aplicabilă perioadelor respective.

În concluzie, apelanta a apreciat că pensia intimatului a fost stabilită cu respectarea normelor legale în vigoare, iar ca urmare pretențiile acestuia nu sunt întemeiate.

- La 31 ianuarie 2025, (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ*), Roșca Dumitru, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru, din 14 ianuarie 2025, iar la 15 aprilie 2025 (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ*) a fost înregistrată motivarea cererii de apel, prin care a fost solicitat casarea parțială a hotărârii instanței de fond, în partea în care pretențiile din acțiune au fost respinse și respectiv emiterea unei noi hotărâri favorabile în această parte.

În motivarea cererii de apel, Roșca Dumitru a invocat caracterul neîntemeiat al hotărârii instanței de judecată în partea ce ține de al doilea capăt de cerere, criticând modul de aplicare a prevederilor art. 8 alin. (1) și (2) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii și susținând că instanța nu a verificat dacă venitul mediu lunar asigurat a fost determinat în funcție de contribuțiile efectiv achitate pentru întreaga perioadă de activitate, ci a acceptat calculul efectuat de CNAS fără a ține cont de diminuarea salariilor și a contribuțiilor aferente pentru anumite luni din anii 2003, 2004 și 2006.

În acest sens, apelantul a menționat că prima instanță în mod eronat a aplicat plafonul prevăzut de Legile bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anii 2003, 2004 și 2006 (Legea nr. 1519/2002, Legea nr. 519/2003 și Legea nr. 305/2005), fără examinarea corelației acestora cu dispozițiile Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, de altfel, plafoanele de trei salarii medii lunare pe economie, respectiv 2.454 lei/lună pentru anul 2003 (818 × 3), 2.745 lei/lună pentru anul 2004 (915 × 3) și . 100 lei/lună pentru anul 2006 (1.700 × 3), au fost aplicate nejustificat la determinarea venitului asigurat luat în calculul pensiei.

De asemenea, apelantul a invocat faptul că instanța de fond nu a analizat raportul dintre dispozițiile legilor bugetului asigurărilor sociale de stat și prevederile art. 24 alin. (3) din Legea nr. 489/1999, potrivit cărora contribuțiile achitate în plus față de cele datorate se regularizează cu ocazia efectuării plăților ulterioare, astfel că această normă trebuia examinată în raport cu situația contribuțiilor efectiv achitate, pentru a stabili dacă aplicarea plafoanelor putea justifica diminuarea veniturilor asigurate valorificate la calcularea pensiei.

Suplimentar, apelantul a susținut că instanța nu a verificat legalitatea deciziei CTAS Criuleni prin prisma normelor aplicabile și nu a examinat caracterul special al Legii nr. 489/1999 în raport cu dispozițiile legilor bugetului asigurărilor sociale de stat, invocând în acest sens prevederile art. 5 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, potrivit căruia, în caz de divergență între o normă generală și una specială cuprinse în acte normative de același nivel, se aplică norma specială. Totodată, a menționat că dispozițiile relevante din legile bugetului asigurărilor sociale de stat au fost ulterior modificate și abrogate prin Legea nr. 290/2016 privind modificarea și completarea unor acte legislative.

Mai mult, apelantul a remarcată că instanța de fond nu a acordat importanța cuvenită principiului contributivității, consacrat la art. 3 lit. e) din Legea nr. 489/1999, potrivit căruia drepturile la pensie se stabilesc în temeiul contribuțiilor achitate, respectiv potrivit art. 1 alin. (3) din Legea nr. 156/1998, pensia reprezintă un drept bănesc cuvenit asiguratului, corelativ obligației de plată a contribuțiilor de asigurări sociale, susținând că diminuarea veniturilor luate în calcul contravine acestui principiu și afectează cuantumul pensiei cuvenite.

De altfel, apelantul a susținut că instanța de fond nu a examinat în mod corespunzător datele din rezultatul calculării venitului mediu lunar asigurat (V_{av}), anexat de CNAS la referința suplimentară nr. 6091 din 26 aprilie 2024 (Anexa nr. 2), din care ar rezulta plafonarea salariilor și a contribuțiilor pentru anumite luni, după cum urmează:

- pentru anul 2003, salariul a fost plafonat la 2.454 lei/lună pentru lunile februarie, iunie și decembrie, iar contribuția la 24,54 lei/lună;
- pentru anul 2004, salariul a fost plafonat la 2.745 lei/lună pentru lunile ianuarie, februarie și septembrie, iar contribuția la 54,90 lei/lună;
- pentru anul 2006, salariul a fost plafonat la 5.100 lei/lună pentru luna mai, iar contribuția la 153,00 lei/lună.

Așadar, prin aplicarea acestor plafoane, CNAS a diminuat venitul asigurat valorizat aferent lunilor contestate la suma totală de 170.786,16 lei, calculată prin însumarea valorilor de 25.112,76 + 25.112,76 + 25.112,76 + 22.684,41 + 22.684,41 + 22.684,41 + 27.394,65 lei, însă instanța de fond nu a comparat aceste date cu extrasele din contul personal pentru anii 2003, 2004 și 2006, prezentate ca Anexa nr. 3, care ar confirma că salariile efectiv încasate și contribuțiile achitate pentru lunile respective au fost mai mari decât cele luate în calcul de CNAS.

Contextual, apelantul a menționat că potrivit art. 25 din Legea nr. 489/1999, angajatorul calculează contribuțiile datorate la BASS și contribuțiile individuale ale asiguraților, iar art. 35 din aceeași lege atribuie organelor Serviciului Fiscal de Stat responsabilitatea colectării contribuțiilor obligatorii și a controlului corectitudinii calculării și virării acestora. Însă, instanța de fond nu a ținut cont de faptul că la momentul achitării contribuțiilor, nici-o instituție competentă nu a constatat existența unor plăți peste limitele legale, considerând nejustificată aplicarea ulterioară a plafoanelor la stabilirea pensiei, după aproximativ 19 ani.

Totodată, apelantul a susținut că în baza salariilor efectiv încasate și a contribuțiilor achitate, venitul asigurat valorizat pentru lunile contestate ar constitui 219.618,53 lei, rezultat din însumarea valorilor de 33.452,47 + 28.553,69 + 27.814,07 + 25.738 + 40.438,82 + 25.713,46 + 37.908,02 lei, însă, instanța de fond nu a valorificat aceste date la verificarea corectitudinii calculului efectuat de CNAS și că nu a analizat efectul înlocuirii venitului asigurat valorizat de 170.786,16 lei cu suma rezultată din contribuțiile efectiv achitate.

De altfel, apelantul a remarcat că prin efectuarea acestui calcul, venitul asigurat valorizat total s-ar majora de la 4.037.721,01 lei la 4.086.553,38 lei, potrivit formulei: 4.037.721,01 – 170.786,16 + 219.618,53 = 4.086.553,38 lei. În consecință, venitul mediu lunar asigurat valorizat ar constitui 14.440,12 lei, determinat prin împărțirea sumei de 4.086.553,38 lei la 283 de luni.

În aceeași ordine de idei, apelantul a susținut că aplicarea formulei de calcul al pensiei, respectiv $P = 1,35\% \times T_t \times V_{av}$, conduce la un cuantum de 8.830,86 lei (1,35% × 45,3 × 14.440,12), superior celui de 8.706,12 lei stabilit de CNAS începând cu data de 11 august 2022, respectiv instanța nu a verificat în mod efectiv aceste calcule și nici impactul plafonării contestate asupra cuantumului pensiei.

Argumentele participanților la proces

În ședința instanței de apel, apelantul Roșca Dumitru, a solicitat admiterea apelului declarat de el și respectiv casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru, din 14 ianuarie 2025, în partea ce vizează al doilea capăt de cerere cu privire la recalcularea pensiei în baza venitului mediu lunar asigurat determinat din contribuțiile efectiv achitate pentru anumite luni din anii 2003, 2004 și 2006, și emiterea unei noi decizii favorabile în partea casată.

Reprezentantul apelantei Casa Națională de Asigurări Sociale – Vlas Ina a solicitat casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea înaintată de Roșca Dumitru să fie respinsă.

Aprecierea instanței de apel

- *Cu referire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ:*

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și

volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În temeiul art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

În conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) și (2) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ). Acțiunea în constatare prezumă existența unui interes îndreptățit pentru constatarea solicitată. Acțiunea în constatare nu poate fi înaintată dacă reclamantul își poate sau și-ar putea revendica drepturile printr-o altă acțiune prevăzută la alin. (1), cu excepția situației când se urmărește constatarea nulității unui act administrativ individual sau normativ.

Potrivit art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Dispoziția art. 207 alin. (2) Cod administrativ, prevede că acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; c) la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; d) acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209; e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17; f) nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 208 din Codul administrativ – procedura prealabilă; g) acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin.

(1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

În temeiul art. 209 alin. (1) și (2) Cod administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art. 165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător. Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

La caz, analizând lucrările cauzei în coroborare cu înscrisurile dosarului administrativ, instanța de apel atestă că nu s-a constatat că: ar exista o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; ar exista o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare sau; la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209 Cod administrativ; acțiunea nu a fost semnată și depusă, în interesele lui Roșca Dumitru, iar reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ.

Având în vedere că în procesul examinării cererii de apel, nu au fost constatate circumstanțe care să determine inadmisibilitatea acțiunii, etapa verificării admisibilității fiind depășită, iar apelul declarat întrunește condițiile prevederilor art. 212, 233-234 Cod administrativ, fiind depus în termen, de către persoana îndreptățită, cu respectarea cerințelor de formă și conținut prevăzute de lege, Completul consideră că litigiul urmează a fi examinat în fond, prin aprecierea argumentelor invocate și a probatoriului administrat.

- *Cu referire la fondul cauzei de contencios administrativ:*

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe atacată cu apel, prin prisma lucrărilor din dosar, Completul judiciar statuează că apelul declarat de Roșca Dumitru este neîntemeiat și în conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, urmează a fi respins, iar apelul Casei Naționale de Asigurări Sociale este întemeiat și în raport cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, urmează a fi admis, hotărârea instanței de fond urmând a fi casată integral, cu emiterea unei noi hotărâri din considerentele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (2) Cod administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Astfel, conform art. 219 alin. (1) – (3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Potrivit art. 220 alin. (1) Cod administrativ, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87-93.

Din conținutul art. 93 Cod administrativ, rezultă că fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

De asemenea, Completul subliniază că în limitele apelului, instanța verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În fapt, din lucrările cauzei se atestă că Roșca Dumitru, a solicitat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Criuleni, stabilirea pensiei pentru funcționar public.

Prin decizia nr. 32/2021/17049 din 17 septembrie 2021, autoritate publică a stabilit pensia pentru funcționar public, începând cu atingerea vârstei de 62 de ani, în baza unui stagiu total de cotizare de 39 de ani, dintre care 22 de ani în serviciul public.

La 11 august 2022, Roșca Dumitru a împlinit vârsta de pensionare de 63 de ani, iar la 15 august 2022 s-a adresat din nou Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Criuleni, solicitând stabilirea pensiei pentru limită de vârstă.

Prin decizia nr. 32/2022/17448 din 28 septembrie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a stabilit pensia pentru limită de vârstă, în baza unui stagiu total de cotizare de 45,2 ani și a unui venit mediu lunar asigurat valorizat de 14.267,57 lei, cuantumul pensiei constituind 8.706,07 lei lunar.

La caz, invocând că a verificat datele din contul personal de asigurări sociale prin intermediul sistemului informațional ACCES CPAS, pentru perioada 01 ianuarie 1999–31 decembrie 2020 și a constatat pretinse neconcordanțe în calcularea stagiului de cotizare, respectiv Roșca Dumitru la 23 și 24 noiembrie 2022, a adresat Casei

Naționale de Asigurări Sociale solicitări privind verificarea corectitudinii calculării pensiei.

Prin răspunsurile nr. R-2339/22 și nr. R-2349/22 din 02 decembrie 2022, autoritatea a comunicat că pensia a fost calculată în conformitate cu legislația în vigoare.

Nefiind de acord cu răspunsurile primite, la 30 decembrie 2022, Roșca Dumitru a depus o cerere prealabilă (înregistrată la 05 ianuarie 2023), prin care a solicitat verificarea și corectarea stagiului de cotizare și a calculului pensiei, iar prin răspunsul nr. R-23/23 din 18 ianuarie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins solicitările, comunicând lipsa temeiurilor pentru admiterea acestora.

Astfel, invocând dezacord cu poziția autorității publice, Roșca Dumitru s-a adresat instanței de judecată, solicitând anularea parțială a deciziei nr. 32/2022/17448 din 28 septembrie 2022 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil, prin care să fie recalculată pensia pentru limită de vârstă, cu luarea în considerare a unui stagiu total de cotizare de 45,3 ani și a venitului mediu lunar asigurat valorizat indicat de reclamant, începând cu data stabilirii inițiale a pensiei.

Fiind învestită cu judecarea prezentei cauze, prin hotărârea din 14 ianuarie 2025, Judecătoria Chișinău sediul Centru a admis parțial acțiunea înaintată de Roșca Dumitru, dispunând anularea parțială a deciziei nr. 32/2022/17448 din 28 septembrie 2022 în partea ce ține de stabilirea stagiului total de cotizare și obligând Casa Națională de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual favorabil, prin care să stabilească și să recalculeze pensia reclamantului în baza unui stagiu total de cotizare de 45,3 ani, începând cu data stabilirii inițiale a pensiei. În rest, pretențiile reclamantului au fost respinse ca neîntemeiate.

Completul judiciar subliniază că hotărârea instanței de fond a fost contestată cu apel atât de Casa Națională de Asigurări Sociale care a solicitat casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii, cât și de Roșca Dumitru solicitând casarea parțială a hotărârii instanței de fond, în partea în care pretențiile sale au fost respinse, și emiterea unei noi hotărâri favorabile în această parte.

De altfel, examinând elementele speței din perspectiva cererilor de apel și argumentarea instanței de fond, Completul de judecată constată că hotărârea contestată urmează a fi casată reieșind din următoarele motive.

În drept, conform prevederilor art. 47 din Constituția Republicii Moldova, statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare. Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, dreptul la pensie îl are persoana care îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta lege, iar potrivit art. 9 al Legii citate, se acordă următoarele categorii de pensii: a) pensie pentru limita de vârstă; b) pensie de dizabilitate; c) pensie de urmaș; d) pensie specială; e) pensie anticipată pentru limita de vârstă.

Potrivit art. 6 alin. (2)-(3), (5) din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, stagiul de cotizare se calculează prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuții, în mărimile stabilite, la bugetul asigurărilor sociale de stat și împărțirea sumei obținute la 12. Rezultatul obținut se rotunjește până la o unitate după virgulă. În cazul în care suma anuală a contribuțiilor achitate este mai mică decât suma anuală a contribuțiilor calculate din salariul minim lunar pe țară stabilit de legislație, stagiul de cotizare se calculează proporțional sumei achitate. Pentru persoanele angajate în sectorul agrar în baza contractului individual de muncă, perioada de activitate cu caracter sezonier se include în stagiul de cotizare, considerându-se un an de cotizare, cu condiția ca suma anuală a contribuțiilor să nu fie mai mică decât suma anuală a contribuțiilor calculate din salariul minim pe țară stabilit de legislație. În cazul în care suma anuală a contribuțiilor achitate este mai mică decât suma anuală a contribuțiilor calculate din salariul minim pe țară stabilit de legislație, stagiul de cotizare se calculează proporțional sumei achitate. Stagiul de cotizare realizat după stabilirea/reexaminarea pensiei pentru limită de vârstă se calculează prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuții și împărțirea sumei obținute la 12. Rezultatul obținut se rotunjește până la o unitate după virgulă.

Totodată, în acord cu art. 8 alin. (1) - (2) al Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, baza de calcul al pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate, valorizat la momentul stabilirii pensiei. Valorizarea reprezintă indexarea venitului mediu lunar asigurat realizat începând cu 01 ianuarie 1999, reieșind din coeficientul de creștere a salariului mediu pe economie din perioadele contributive până la anul precedent anului de stabilire a pensiei. Coeficienții de valorizare pentru fiecare an se aprobă de Guvern în fiecare an la 1 aprilie. Venitul mediu lunar asigurat se determină din suma contribuțiilor plătite în perioadele contributive, cotele de contribuții stabilite prin lege pentru aceste perioade și numărul total de luni de cotizare. Formula de calcul al venitului mediu lunar asigurat este redată în anexa nr. 1, parte integrantă a prezentei legi.

Potrivit prevederilor art. 53 alin. (1) al Legii citate, pensia pentru limită de vârstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de până la 01 ianuarie 1999 și după 01 ianuarie 1999, iar conform alin. (2) din aceeași normă, pensia pentru limită de vârstă se calculează conform prevederilor art. 16 din venitul mediu lunar asigurat valorizat, realizat după 01 ianuarie 1999, luându-se în considerare stagiul de cotizare total.

De asemenea, în conformitate cu prevederile p. 68 și p. 69 al Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de

cotizare pentru stabilirea pensiilor, stagiul de cotizare se confirmă în baza documentelor eliberate de la locul de muncă, serviciu, studii sau alte activități care se include în stagiul de cotizare ori a documentelor eliberate de organizații ierarhic superioare, precum și de instituțiile de arhivă. Stagiul de cotizare realizat până la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale (până la 01 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit.

Ca urmare, actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, conform pct. 69 alin. (1), este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte și imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverințele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă. După implementarea evidenței individuale a contribuțiilor de asigurări sociale, venitul asigurat se calculează în baza datelor din evidența individuală.

În conformitate cu pct. 37 al Hotărârii Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, valorizarea venitului mediu lunar asigurat se efectuează în următoarea ordine: venitul asigurat pentru fiecare dintre anii incluși în calculul venitului mediu lunar asigurat se înmulțește cu coeficienții de valorizare specificați în anexa nr. 3 la prezentul Regulament pentru anul precedent anului stabilirii pensiei; suma veniturilor valorizate pe ani se împarte la numărul de luni pentru care s-au calculat plătit contribuțiile și se determină venitul mediu lunar asigurat valorizat.

Reieșind din normele legale citate, rezultă că stabilirea pensiei pentru limită de vârstă presupune determinarea stagiului de cotizare și a venitului mediu lunar asigurat, în conformitate cu regulile prevăzute de legislația în vigoare, cu luarea în considerare a perioadelor de activitate realizate până la 01 ianuarie 1999 și după această dată. În acest scop, perioadele de activitate anterioare datei de 01 ianuarie 1999 se confirmă, cu prioritate, prin carnetul de muncă, iar în lipsa acestuia sau în cazul unor înscrieri incorecte, imprecise ori incomplete, prin alte documente justificative prevăzute de lege. Pentru perioadele ulterioare introducerii evidenței individuale de asigurări sociale, venitul asigurat se determină în baza datelor înregistrate în sistemul respectiv.

Totodată, la calcularea pensiei, veniturile asigurate aferente perioadelor contributive incluse în calcul urmează a fi valorizate prin aplicarea coeficienților corespunzători, aprobați în condițiile legii, în vederea determinării venitului mediu lunar asigurat valorizat. Prin urmare, corectitudinea stabilirii cuantumului pensiei depinde atât de identificarea și confirmarea corespunzătoare a perioadelor de activitate care constituie stagiul de cotizare, cât și de determinarea venitului asigurat în baza datelor și documentelor legal admisibile.

În acest context, autoritatea competentă urmează să examineze actele prezentate de solicitant, să verifice informațiile relevante și să aplice regulile legale de calcul, fără a putea substitui lipsa probelor prin simple afirmații ale persoanei interesate, respectiv legalitatea deciziei de stabilire sau recalculare a pensiei trebuie apreciată prin raportare la documentele care confirmă stagiul de cotizare și venitul asigurat, la datele existente în evidența individuală de asigurări sociale, precum și la normele legale aplicabile perioadei pentru care se solicită valorificarea drepturilor de pensie.

Raportând normele citate la circumstanțele cauzei, Completul de judecată se aliniază poziției abordate de autoritatea publică apelantă cu privire la legalitatea procesului de stabilire a pensiei lui Roșca Dumitru și ulterioara soluționare a aspectelor de recalculare a acesteia, prin prisma noilor elemente invocate de partea reclamantă.

În acest concept, Completul de judecată consideră că pretențiile reclamantului/apelant cu privire la anularea deciziei de stabilire a pensiei nr. 32/2022/17448 din 28 septembrie 2022 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale la recalcularea pensiei în baza unui stagiu total de cotizare de 45,3 ani și a unui venit mediu lunar asigurat valorizat diferit de cel stabilit de autoritatea publică, sunt neîntemeiate.

De altfel, în ceea ce privește dezacordul reclamantului referitor la stagiul total de cotizare, instanța de apel reține că potrivit art. 53 alin. (1) din Legea nr. 156/1998, pensia pentru limită de vârstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat până la 01 ianuarie 1999 cu cel realizat ulterior acestei date, iar potrivit art. 6 din aceeași lege, stagiul de cotizare se exprimă în ani și se determină prin însumarea lunilor pentru care au fost achitate contribuțiile de asigurări sociale în cuantumurile prevăzute de lege, urmată de împărțirea rezultatului la 12 și rotunjirea acestuia până la o unitate după virgulă.

În speță, potrivit informației prezentate de Casa Națională de Asigurări Sociale, în cadrul examinării cauzei, stagiul de cotizare realizat de Roșca Dumitru până la 01 ianuarie 1999 constituie 21 ani, 8 luni și 7 zile, echivalentul a 21,7 ani, iar cel realizat după această dată constituie 23 ani, 6 luni și 3 zile, echivalentul a 23,5 ani. Prin cumularea perioadelor respective, autoritatea publică a determinat un stagiu total de cotizare de 45,2 ani.

Instanța de apel constată că simplul dezacord al reclamantului cu rezultatul calculului efectuat de autoritatea competentă și indicarea de către acesta a unui stagiu de 45,3 ani nu sunt suficiente pentru a demonstra caracterul eronat al deciziei contestate, deoarece la calcularea pensiei, au fost incluse lunile contributive reflectate în contul personal de asigurări sociale al intimatului până la 31 iulie 2022 inclusiv, corespunzător cererii de stabilire a pensiei depuse la 15 august 2022, de altfel, însumarea valorilor exprimate în ani și rotunjite separat nu este suficientă pentru a demonstra caracterul eronat al calculului efectuat de CNAS.

Pentru a justifica modificarea stagiului total de cotizare, era necesar să se stabilească, pe baza înscrisurilor relevante din dosarul de pensionare, numărul efectiv de luni contributive recunoscute pentru fiecare perioadă și corectitudinea includerii acestora în calcul, iar ulterior să se determine stagiul total prin aplicarea metodei prevăzute de art. 6 alin. (1) din Legea nr. 156/1998.

La caz, diferența dintre perioadele indicate de Casa Națională de Asigurări Sociale și cele reținute de instanța de fond pentru intervalul ulterior datei de 01 ianuarie 1999 este de 12 zile, diferență care privită izolat, nu este determinantă pentru majorarea stagiului de la 45,2 la 45,3 ani, întrucât determinarea acestuia depinde de numărul lunilor de cotizare care pot fi recunoscute potrivit legii, iar nu exclusiv de însumarea duratelor calendaristice exprimate în ani, luni și zile.

În aceste condiții, instanța de apel apreciază temeinicia calculului efectuat de autoritatea publică, prin contrapunerea perioadelor de cotizare reflectate în istoricul asiguratului cu documentele justificative și prin aplicarea unitară a regulii legale de calcul. În măsura în care evidența lunilor contributive confirmă stagiul total de 45,2 ani, iar Roșca Dumitru nu a prezentat probe care să justifice includerea unor perioade suplimentare recunoscute de lege, nu există temei pentru anularea deciziei CNAS în partea stabilirii stagiului total de cotizare și pentru obligarea autorității la recalcularea pensiei în baza unui stagiu de 45,3 ani.

În altă ordine de idei, referitor la dezacordul reclamantului/apelant Roșca Dumitru cu privire la venitul mediu lunar asigurat valorizat, instanța de apel reține că potrivit art. 7 și art. 8 din Legea nr. 156/1998, stagiul de cotizare și venitul mediu lunar asigurat se determină pe baza datelor din contul personal de asigurări sociale, iar calcularea venitului mediu lunar asigurat are la bază contribuțiile achitate în perioadele contributive, cotele de contribuții stabilite de lege și numărul total de luni de cotizare. Totodată, pct. 37 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017 stabilește modalitatea de valorizare a veniturilor asigurate, prin aplicarea coeficienților corespunzători perioadelor respective.

Prin urmare, determinarea venitului mediu lunar asigurat valorizat nu se realizează prin simpla raportare la cuantumul salariului efectiv încasat de persoana asigurată sau la valoarea pe care aceasta o consideră corectă, ci în conformitate cu regulile legale de calcul al bazei de contribuții și cu datele reflectate în evidența individuală de asigurări sociale.

În acest sens, instanța de apel reține că potrivit materialelor cauzei, pentru perioadele începând cu anul 2003 și până în anul 2016, baza de calcul al contribuțiilor individuale de asigurări sociale a fost supusă plafoanelor prevăzute de legile anuale ale bugetului asigurărilor sociale de stat.

În perioada 2003–2007, baza lunară de calcul a contribuției individuale de asigurări sociale de stat obligatorii, potrivit Legii bugetului asigurărilor sociale de stat, nu putea depăși plafonul de 3 salarii medii lunare pe economie, prognozate pentru anul 2003 de 818 lei, 2004 - 915 lei, 2005 – 1.385 lei, 2006 – 1.700 lei și 2007 – 2.015 lei.

Respectiv, începând cu 01 ianuarie 2003 mărimea venitului asigurat (salariul) pentru fiecare lună luată în calcul nu poate depăși mărimea a trei salarii medii lunare pe economie prognozate pentru anul corespunzător, care constituie, după cum urmează: pentru anul 2003 – 2.454 lei (818x3); pentru anul 2004 – 2.745 lei (915x3); pentru anul 2005 – 4.155 lei (1.385x3); pentru anul 2006 – 5.100 lei (1.700x3); pentru anul 2007 – 6.045 lei (2.015x3).

Totodată, în perioada 2008–2016, baza anuală de calcul nu putea depăși echivalentul a cinci salarii medii lunare prognozate pe economie, înmulțit cu 12, care constituie, după cum urmează: pentru anul 2008 – 157.800 (2.630x5x12); pentru anul 2009 – 188.400 (3.140x5x12); pentru anul 2010 – 177.000 (2.950x5x12); pentru anul 2011 – 198.000 (3.300x5x12); pentru anul 2012 – 213.000 (3.550x5x12); pentru anul 2013 – 231.000 (3.850x5x12); pentru anul 2014 – 253.500 (4.225x5x12); pentru anul 2015 – 270.000 (4.500x5x12); pentru anul 2016 – 303.000 (5.050x5x12).

Aplicarea acestor limite este relevantă pentru determinarea venitului asigurat care intră în calculul pensiei, întrucât venitul luat în considerare nu poate depăși baza maximă de calcul al contribuțiilor stabilită prin lege.

Astfel, în măsura în care Roșca Dumitru a solicitat utilizarea unui venit mediu lunar asigurat valorizat mai mare decât cel determinat de autoritatea publică, fără a demonstra că veniturile și contribuțiile înscrise în contul personal au fost omise, înregistrate incorect ori valorificate prin aplicarea unor coeficienți necorespunzători, pretenția sa nu poate fi considerată întemeiată, iar simpla invocare a unei valori diferite nu infirmă legalitatea calculului efectuat de Casa Națională de Asigurări Sociale și nu justifică, prin ea însăși, anularea deciziei contestate.

În același timp, instanța de apel subliniază că, potrivit principiului contributivității consacrat de art. 3 lit. e) din Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, drepturile la prestații de asigurări sociale se determină în corelație cu contribuțiile datorate și achitate în condițiile legii.

În consecință, calculul pensiei trebuie să reflecte atât perioadele de cotizare confirmate, cât și veniturile asigurate determinate potrivit regulilor legale aplicabile fiecărei perioade, fără ca autoritatea publică sau instanța să poată substitui acestor reguli o metodă de calcul bazată exclusiv pe estimările beneficiarului.

În fapt, potrivit înscrisurilor dosarului de pensionare, Roșca Dumitru, a fost transferat la pensia pentru limită de vârstă începând cu 15 august 2022, anterior, în perioada 11 august 2021–14 august 2022, beneficiind de pensie pentru funcționar public, stabilită prin decizia nr. 32/2021/17049 din 17 septembrie 2021. Ulterior, ca urmare a adresării Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Criuleni cu o cerere privind transferul la pensia pentru limită de vârstă, în temeiul Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, a fost emisă decizia nr. 32/2022/17448 din 28 septembrie 2022, prin care pensia pentru limită de vârstă a fost stabilită în cuantum de 8.706,07 lei lunar, luându-se în calcul un stagiu total de cotizare de 45,2 ani și un venit mediu lunar asigurat valorizat de 14.267,57 lei.

În acest sens, din actele dosarului rezultă că stagiul de cotizare al intimatului este constituit din 21 ani, 8 luni și 7 zile realizați până la 01 ianuarie 1999, echivalenți cu 21,7 ani, și 23 ani, 6 luni și 3 zile realizați după această dată, echivalenți cu 23,5 ani, însumând un stagiu total de 45,2 ani. Totodată, la rubrica „Istoria asiguratului” din decizia menționată sunt reflectate perioadele de activitate incluse în stagiul de cotizare, atât cele contributive, cât și cele necontributive.

Instanța de apel constată că venitul mediu lunar asigurat valorizat a fost determinat potrivit normelor legale aplicabile, conform calculelor anexate la dosarul de pensionare, iar cuantumul pensiei a fost stabilit prin aplicarea formulei $P=1,35 \times T_t \times V_{av,}$ unde (T_t) reprezintă stagiul total de cotizare, iar (V_{av}) reprezintă venitul mediu lunar asigurat valorizat, iar aplicând valorile reținute de autoritatea publică (un stagiu de cotizare de 45,2 ani și un venit mediu lunar asigurat valorizat de 14.267,57 lei) a rezultat cuantumul pensiei de 8.706,07 lei lunar, conform următorului calcul: 1,35% × 45,2 × 14.267,57 lei = 8.706,07 lei.

În aceste condiții, pretenția lui Roșca Dumitru cu privire la obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale la recalcularea pensiei prin luarea în considerare a unui stagiu total de cotizare de 45,3 ani și a unui venit mediu lunar asigurat valorizat de 147,9390 lei, cu începere de la data stabilirii inițiale a pensiei, urmează a fi apreciată critic prin raportare la datele efectiv reflectate în dosarul de pensionare și la corectitudinea aplicării formulei legale de calcul, deoarece Casa Națională de Asigurări Sociale a explicat corespunzător că pensia reclamantului a fost determinată prin aplicarea formulei prevăzute pentru calculul pensiei pentru limită de vârstă.

De altfel, instanța de apel consideră că argumentele și probele prezentate de către Roșca Dumitru nu demonstrează că formula de calcul ar fi fost aplicată incorect de către Casa Națională de Asigurări Sociale sau că ar fi fost omise contribuții datorate în perioadele relevante ori că venitul mediu lunar asigurat valorizat a fost determinat prin nesocotirea plafoanelor și a coeficienților prevăzuți de legislație, astfel că în lipsa unor asemenea elemente, nu există temei pentru a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale să efectueze un nou calcul în baza unei valori a venitului asigurat diferite de cea rezultată din datele evidenței individuale și din aplicarea normelor legale.

De asemenea, instanța de apel reține că dreptul la pensie, garantat de art. 47 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, presupune acordarea prestației în condițiile și în cuantumul stabilite de lege, dar garanția constituțională nu înlătură obligația persoanei asigurate de a-și fundamenta pretențiile cu privire la recalcularea pensiei pe date și probe care să demonstreze existența unei erori de calcul sau a unei încălcări a normelor aplicabile. Prin urmare, invocarea dreptului la asigurare în caz de bătrânețe nu constituie, în sine, un temei pentru recalcularea pensiei în afara condițiilor stabilite de legislația specială.

Cu referire la demersurile adresate Casei Naționale de Asigurări Sociale anterior sesizării instanței, Completul de judecată observă că Roșca Dumitru a solicitat

verificarea corectitudinii calculării pensiei, iar autoritatea publică i-a comunicat poziția sa cu privire la legalitatea calculului efectuat.

În această ordine de idei, faptul că răspunsurile primite nu au corespuns așteptărilor reclamantului nu demonstrează, prin ea însăși, ilegalitatea deciziei de stabilire a pensiei, respectiv aspectul ilegalității actului contestat urmează a fi apreciată prin raportare la condițiile legale de stabilire a prestației și la datele care au stat la baza calculului, dar nu exclusiv prin prisma dezacordului persoanei interesate cu explicațiile furnizate de autoritatea publică.

În concluzie, instanța de apel constată că decizia nr. 32/2022/17448 din 28 septembrie 2022 a fost emisă în urma cererii depuse de Roșca Dumitru pentru transferul la pensia pentru limită de vârstă, iar calculul prestației s-a întemeiat pe stagiul de cotizare identificat în dosarul de pensionare, pe datele contului personal de asigurări sociale și pe regulile legale de determinare și valorizare a venitului mediu lunar asigurat, respectiv exprimându-și dezacordul cu poziția abordată de autoritatea publică, reclamantul/apelant nu a demonstrat existența unor perioade contributive omise, a unor contribuții nevalorificate sau a unor erori concrete în aplicarea formulei de calcul care să justifice anularea deciziei și obligarea autorității publice la recalcularea pensiei în condițiile solicitate.

În aceste condiții, pe de o parte, instanța de apel conchide că soluția instanței de fond cu privire la obligarea CNAS la recalcularea pensiei în baza unui stagiu total de cotizare de 45,3 ani nu este susținută de o constatare suficientă a perioadelor de cotizare ce ar justifica majorarea stagiului stabilit de autoritate, iar pe altă parte, criticile lui Roșca Dumitru referitoare la determinarea venitului mediu lunar asigurat valorizat nu demonstrează ilegalitatea aplicării plafoanelor de calcul al contribuțiilor pentru anii 2003, 2004 și 2006.

Prin urmare, se impune respingerea apelului declarat de Roșca Dumitru, admiterea apelului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și a emitere o decizie, prin care a respinge acțiunea înaintată de Roșca Dumitru, ca fiind neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a), c) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de Roșca Dumitru.

Se admite apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 14 ianuarie 2025 și se emite o nouă decizie, prin care:

Acțiunea în contencios administrativ înaintată de Roșca Dumitru împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual

defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei